

JÄRVA VALLARAAMATUKOGU 2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Koigi 2026

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	6
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	10
4	Kogude kujundamine	15
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	17
6	Raamatukogu turundus.....	23
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	24

1 Aasta lühikokkuvõte

Kirjandusüritused ja kohtumised: kirjanike ja teiste inimeste külastused eesti raamatu aasta raames (Ain Kütt, Valdur Mikita, Justin Petrone, Jaanus Vaiksoo, Tiina Laanem jpt); koostöö eesti kirjanduse pidunädalaga.

Näitused ja haridusprogrammid: erinevad (kunsti)näitused.

Laste- ja noorteprogrammid: suvelugemise bingo, loomingutunnid, ettelugemise päev, „Lugemisisu“ programm, raamatukogutunnid jne.

Infrastruktuur ja ruumikasutus: Päinurme kogukonnamaja avati, sh Päinurme raamatukogu; Järva-Jaani raamatukogu kolimine Järva-Jaani koolimajja – alevi keskelt alevi serva; ruumipuudus mitmes harukogus.

Tehnilised uuendused: kliendile suunatud arvutipark on endiselt vananenud (aruande esitamise hetkeks on probleem lahendatud); WiFi ja printimisvõimalused on olemas pea kõigis harukogudes.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

- Oleme eesti kirjanduse pidunädala koostööpartner, mistõttu on mitmed pidunädalal toimuvad sündmused raamatukogu jaoks väga olulised. Kuna tegemist on ühe Järva valla tähtsündmusega, siis võime seda pidada ka vallaraamatukogu tähtsündmuseks. Pidunädal teeb kummarduse eesti kirjandusele, see loob nii kultuurilist kui kogukondlikku väärtust.
- Kohtumised kirjanike ja teiste huvitavate isikute eesti raamatu aasta raames. Tõime sellega raamatukokku külastajaid, kes muidu raamatukogus ei käi. Elavdasime kohalikku kultuurielu ja pakkusime inimestele võimalust kodust välja tulla ja kohtuda inimestega, kellega iga päev kokku ei satu.
- Eesti Lastekirjanduse Keskuse lastekirjanike tuur jõudis oktoobris Järva valda. Sellest said osa Koigi ja Aravete koolilapsed.
- Albu raamatukogu koostöös Albu Mõisaga korraldasid Põhjamaade kirjanduse pidunädalal kulinaarse kirjandusõhtu. Valmistati musta ploomi pudingut kaneeliga, laual olid vahvlid ja pruun juust. Oma Norra elamustest rääkis Berit Tomlinson ja katkendeid Jon Fosse romaanist esitas Merike Kernu Alburahva teatrist.
- Päinurme kogukonnamaja avamine, sh Päinurme raamatukogu.

1.2 Millised olid tegevused teema-aastael?

2025. aasta oli eesti raamatu aasta, mis haakub ideaalselt raamatukogudega. Järva Vallaraamatukogu oli eesmärgiks võtnud igas harukogus mõni tore kohtumine korraldada. Nii õnnestuski pea kõigis raamatukogudes kohtuda huvitavate isikute, kes rikastasid kohaletulnute igapäevaelu uute mõtetega. Lisaks sellele panime käima lugejamängu „Tähesegadik“, mis oli uus formaat ja tekitas nii mõneski lugejas elevust.

Imaveres toimus raamatuaasta orienteerumine – uus keskkond, kus on ühendatud liikumine ja teadmised kirjandusest. Haaras kogu kogukonda, võistkonnad moodustati erinevate põlvkondade esindajatest. Koostöö tugevdas põlvkondade vahelist sidet. Kaasatud olid erinevad piirkondlikud asutused, sh raamatukogu.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

- Koeru raamatukogus kogukondlik ettevõtmine Mokalaat – Mokalaat toimub üks kord kuus, iga kord püütakse käsitleda erinevaid teemasid. On kujunenud seltskond, kes koos käib. Külaskäik politeia, veebikonstaabel ja tervishoiutöötaja, toimusid vanaema jututunnid.
- Tasuta raamatute laad Järva-Jaani kultuurimajas – raamatukogu kolimise eel maha kantud raamatud läksid tasuta raamatute laadale, mille jaoks ruumi eraldas Järva-Jaani kultuurimaja. Laadale läks u 4500 raamatut, alles jäi u 1500 teost, mis tähendab, et huvi raamatute vastu oli suur. Laada ajal saime aru, et tegelikult oleks vaja ka Järva vallas läbi viia Hoiuraamatukogu kampaania, kus saavad tavakodanikud anda raamatutele uue elu ja nii harvendada oma koduseid raamatutähti.
- Järva-Jaani raamatukogu kolimine – raamatukogu asus eelmises asukohas paarkümmend aastat. Nüüd on raamatukogul võimalus lastele ja noortele lähemal olla ja paremini neid raamatukogutundidesse kaasata.
- Pärnu raamatukogu sai avatud – olles osa kogukonnast on nüüd ka Pärnu raamatukogu avatud hubastes ruumides, mis on riskisutuses teiste asutustega nagu päeva- ja noortekeskus. Olulised teenused on väikeses kogukonnas kompaktselt koos.
- Koostöö hooldekoduga Pärnu Kodu – raamatukoguhoidja käib hooldekodu elanikele raamatuid viimas, loeb neile ette, arutlevad omavahel elu üle ja mõnikord isegi meisterdavad. Nii jõuab raamatukogu teenus ka nendeni, kes enam ise raamatukokku tulla ei saa.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Osad eesmärgid said täidetud, osad mitte. Meil toimus palju toremaid raamatuaastale pühendatud tegevusi ja üritusi – kohtumised kirjanike ja teiste huvitavate isikudega, lugejamäng „Tähesegadik“ jms. Ahula, Albu ja Pärnu raamatukogudes sai läbi viidud inventuur. Augustikuus avati Pärnu kogukonnast, kus asub ka Pärnu raamatukogu, mis alustas 2025. aastal edukat ja südantsoojendavat koostööd hooldekoduga Pärnu Kodu.

Kahjuks ei õnnestunud leida Järva-Jaani raamatukogule parema asukohaga ruume ja tuli siiski kolida alevi serva koolimajja. Aeg näitab, kas ja kuidas see lugejate statistikale mõjub. Teeme omalt poolt kõik, et kolimisest enim puudutatud lugejad saaksid ikkagi raamatukogu teenust mingil kujul tarbida. Pärast endises asukohas raamatukogu sulgemist alustas kõrvalasuval keskväljakul peatumist raamatukogubuss Krõõt. Keskväljakult saab raamatuid laenutada ja tagastada igal esmaspäeval kella 10-12.

Kuna eelarvesse polnud planeeritud piisavalt vahendeid, siis ei õnnestunud lahendada kasutajatele suunatud arvutipargi muret. Mõnel raamatukogul puudub raamatute tagastamise võimalus, kui töötajat kohal ei ole, mistõttu uurisime tagastuskasti ostmise kohta, kuid ka nende hinnad on nii palju tõusnud, et 2025. aastal polnud võimalik neid osta. Samuti ei jõudnud volikokku Järva Vallaraamatukogu arengukava, sest nõukoguga vesteldes selgus, et see vajab veel kõvasti kõpitsemist.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Järva Vallaraamatukogu rahuloluindeks oli 9,74. Enim ollakse rahul meie töötajatega, nende abivalmiduse, sõbralikkuse ja heade raamatusoovitustega. Igal raamatukogul on oma eripärast tulenevaid puuduseid, kuid üks ühine on vähenenud teavikute ostmiseks mõeldud raha.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi Järva vald	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2024	8727	1	1	10	1	12	1
2025	8543	1	1	10	1	12	1

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

Järva valla raamatukoguvõrgus ei tehtud 2025. aastal muudatusi

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Nõukogu käis koos ühe korra veebruari alguses. Kohtumise olulisemad teemad olid Järva Vallaraamatukogu 2025. aasta eelarve, Järva Vallaraamatukogu arengukava ja Järva-Jaani raamatukogu asukoha muutumine. Nõukogu töö mõju oli märkimisväärne, kuna nad suutsid põhjendada ja välja võidelda raamatukoguhoidjatele väikese töötasu tõusu. Nõukogu tegi volikogule ettepaneku suurendada ka teavikute ostmiseks eraldatud rahasummat, kuid see ei läinud läbi. Samuti andis nõukogu suuniseid Järva Vallaraamatukogu arengukava koostamiseks.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Järva Vallaraamatukogul puudub kehtiv arengukava, kuid see on loomisel. Järva valla arengukava 2022–2030 ei kajasta raamatukogu arenguvajadusi.

2.2 Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Tulud kokku	274,8	294,9	+7,3 %
Kulud kokku*	274,8	294,9	+7,3 %
Tööjõukulu**	172,7	193,0	+11,8 %
Komplekteerimiskulu	58,3	45,0	-22,8 %
sh KOV-ilt	40,6	29,0	-28,6 %
sh riigilt	17,7	16,0	-9,6 %
sh KuM-ilt	17,7	16,0	-9,6 %
Investeeringukulu***	17,7	4,7	-73,4 %
sh KOV-ilt	7,7	4,7	-39 %
sh riigilt	10,0	0	-100 %
sh KuM-ilt	10,0	0	-100 %
Infotehnoloogiakulu	3,4	3,8	+11,8 %

Tööjõukulu muutuses ei kajastu vaid raamatukoguhoidjate töötasu tõus, sest tõusis ka direktori töötasu. Komplekteerimiskulu KOV-ilt vähenes samuti. Selgus aga, et varasematel aastatel oli

mingi ebakõla eelarvesse arvestatud summa ja sõlmitud lepingu vahel, mis põhjustas 2025. aastal niivõrd suure languse. Investeeringuid tehti Järva-Jaani raamatukogu ruumide ettevalmistamiseks koolimajas, aga see summa pole eraldi välja võetav, kuna sisaldub kogu hoones tehtavate tööde kogusummas. Eraldi sai välja tuua vaid riulite ostmise kulu. Rahvaraamatukogude kiirendist 2025. aastaks toetust ei küsitud.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatuse (lõpetatud, käimasolev vms)
Raamatuaasta kohtumiste korraldamine Järva valla raamatukogudes ja haridusasutustes.	Eesti Kultuurkapital	jaanuar-juuni 2025	600€	1005€	lõpetatud
Raamatuaasta kohtumiste korraldamise jätkamine Järva valla raamatukogudes ja haridusasutustes	Eesti Kultuurkapital	veebruar-detsember 2025	400€	541€	lõpetatud
Raamatuaasta kohtumiste korraldamise jätkamine Järva valla raamatukogudes ja haridusasutustes II	Eesti Kultuurkapital	juuni-detsember 2025	1010€	1145€	lõpetatud

Järva Vallaraamatukogu projektid hõlmasid 2025. aastal Eesti Kultuurkapitali toetuseid, mida kasutati ürituste korraldamisel, st kirjanike ja teiste huvitavate inimeste külla kutsumisel. Tänu Kultuurkapitali toele saime erinevatesse raamatukogudesse ja haridusasutustesse kutsuda järgnevaid inimesi: Jaanus Vaiksoo, Anti Saar, Tiina Laanem, Kristina Ruder, Kaja Liilia Fridolin, Lea Jaanimaa, Tarmo Tuule, Ain Kütt, Justin Petrone, Valdur Mikita, Kati Saara Murutar. Korraldatud sündmused suurendasid raamatukogude nähtavust kogukonnas ja pakkusid meeleolukaid kohtumisi.

2.3 Personal

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
13	10,8

Järva Vallaraamatukogu personali moodustasid 11 raamatukoguhoidjat, üks raamatukoguhoidja-bussijuht ja direktor.

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

2025. aasta algul võeti ühte harukogusse tööle uus raamatukoguhoidja 0,6 koormusega ja kui kevadel vabanes teises harukogus osalise koormusega koht, siis pakuti seda talle. Tänu sellele sai see töötaja täiskoormusega tööle asuda.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

2025. aastal ei omandanud ükski Järva Vallaraamatukogu töötaja raamatukoguhoidja kutset, ükski töötaja ei läbinud kutsekoolitust ja raamatukoguhoidja ametikohale vastavate pädevustega seotud kraadiõpingute omandajaid ei olnud.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	1 (19 h)
Digi- ja meediapädevused	2 (66 h)
Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	0
Klienditeenindus	0
Kogude kujundamine ja haldamine	1 (21 h)
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	0
Kultuur ja kirjandus	1 (6 h)
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	0
Meeskonnatöö ja koostööoskused	4 (17 h)
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	0
Teenuste pakkumine ja arendus	4 (28 h)
Terviseedendus, liikumisharrastus	0
Muu (nimetada) Õppematerjalide kirjastuste infopäevad	3 (6 h)

11 Järva Vallaraamatukogu töötajat läbis kahepäevase (+ 3 h Teamsis) projektikirjutamise koolituse, mida korraldas Järvamaa Keskraamatukogu. Projektide kirjutamise oskus on raamatukogutöös oluline, sest projektid aitavad leida lisarahastust nii ürituste kui ka investeeringute elluviimisel.

Üks töötaja läbis Tartu Ülikooli täiendusõppeprogrammi „Infopädevus raamatukoguhoidjatele“ ja Järvamaa Kutsehariduskeskuses VÕTI programmi raames koolituse „Tehisintellekti kasutamine ja võimalused raamatukogu- ja muuseumitöös“. Omandatud teadmisi ja oskusi saab rakendada nii digiteenuste arendamisel kui ka lugejate nõustamisel. Pärast tehisintellekti koolitust viis raamatukoguhoidja oma raamatukogus läbi arutlusringi tehisintellektist igapäevaelus.

Neli raamatukoguhoidjat osales ERÜ maaraamatukogude suveseminaril „Raamatukogu kui kogukonna elutuba“. Kuna suurem osa külastatavatest raamatukogudest olid suured linna- või vallaraamatukogud, siis ei ole paljutki nähtust võimalik meie raamatukogude ruumipuuduses rakendada, aga mõtteainet sai siiski.

Kuus raamatukogu töötajat osales eesti kirjanduse pidunädala konverentsil „Kes loeb, see kestab“, kus põhifookus oli Vargamäel ja Tammsaarel. Kolm raamatukoguhoidjat käis õppematerjalide kirjastuste (Avita, Koolibri, Maurus) infotundides eesmärgiga olla kursis uute õppematerjalidega, suunata õpetajaid ja jagada neile näpunäiteid.

Kuus töötajat käis maaraamatukogude sektsiooni teabepäeval Tartus ja muinasjutukonverentsil „Muinasjutu vägi“ Haapsalus, kolm lasteraamatukoguhoidjate päeval Viljandis ning üks algupärase lastekirjanduse päeval „Põlvkonnad, koolkonnad ja hingesugulased meie laste ja noortekirjanduses“ Tartus.

Koostööoskusi sai lihvida Türi raamatukogus, kus esmalt läbisime elanikkonna kaitse koolituse ja seejärel andsime oma panuse raamatuaasta piltvaiba tikkimisse. Käisime üheskoos tutvumas Jõgevamaal Põltsamaa raamatukogu ja Jõgeva linnaraamatukoguga ning Tallinnas Eesti Lastekirjanduse Keskusega.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

- Ahula raamatukogu asub Ahula külas kortermajas, kus samas hoones tegutsevad lisaks veel lasteaed ja pansionaat. Ametlikult asub raamatukogu esimesel korrusel, kuid sinna viib trepp, mistõttu puudub ratastooliga ligipääs. Asukoht on hea, küla keskel. Korterid on raamatukoguks ümber ehitatud 1989. aastal. Suurem remondivajadus hetkel puudub, kuna 2017. aastal raamatukogu renoveeriti. Aruandeaastal remonti ei tehtud.
- Albu raamatukogu asub Albu külas, asukoht on hea. Samas hoones on noortekeskus ja lasteaed, kellega on seetõttu väga hea koostöö. Samal kinnistul asub ka kool. Raamatukogu kasutab kolme ruumi esimesel korrusel, kuhu on eraldi sissepääs. Ühte raamatukogu ruumi kasutatakse ühiselt Järva Valla Noorsootöökeskuse juhatajaga. Ruumid vajavad remonti, selleks on küsitud rahvaraamatukogude kiirendist toetust (taotlus on aruande esitamise hetkeks täies mahus rahuldatud). Aruandeaastal Albu raamatukogus remonti ei tehtud.
- Ambla raamatukogu asukoht on väga hea, keset alevikku bussipeatuse vahetus läheduses, ühes hoones Ambla kultuurimaja ja erihoolekande teenust pakkuva mittetulundusühinguga Meie. Raamatukogu on hoone esimesel korrusel, ruumid on avarad ja talvel soojad. Kahjuks siseruumides seinavärv kobrutab ehitusjärgus valesti tehtud otsuste tõttu ning on visuaalselt inetu. Probleemist ollakse teadlik, kuid sellele pole siiani lahendust leitud. Üldmulje siseruumidest on viisakas, hoone välisfassaad on aga õnnetu väljanägemisega. Raamatukogu ruumides asub ka arhiivituba, kust huviline leiab Aravete külamuuseumist sinna toodud ajaloolisi dokumente ja fotoalbumeid. Aruandeaastal raamatukogus remonti ei tehtud, kuid raamatukogu muudeti lastele ja noortele hubasemaks ja atraktiivsemaks.
- 2021. aasta teisest poolest asub Aravete raamatukogu ühes majas kooli ja perearstikeskusega. Raamatukogu ruumid on hästi valgustatud ja hoolimata ühe poole soojustamata välisseinast ja vahetamata akendest soojad ja hubased. Seintesse tekkisid praod juba esimesel sissekolimise aastal ja neid tekib aina juurde. Seega tuleb lähiaastatel hakata mõtlema sanitaarremondi ja akende vahetuse peale. Raamatukogu seintele on paigaldatud siinid, mis võimaldavad eksponeerida erinevaid maali- ja fotonäituseid. Aasta jooksul on kontrollitud alarmsüsteemi korrasolekut. Aruandeaastal raamatukogus remonti ei tehtud, kuid mööblit tõsteti veidi ümber, et paremini silma peal hoida noortel, kes varem jäid riulite taha peitu ja seetõttu nägid võimalust teha lolluseid.
- Imavere raamatukogu asukoht on väga hea, küla keskel. Asub ühes hoones kooli, rahvamaja, võimla ja noortekeskusega. Ruumid on valgusküllased ja soojad. Remondivajadust otseselt ei ole, aga jätkuvalt on vajadus parkettpõrandate hoolduseks. Kuna see väidetavalt eeldab ruumidest välja kolimist tööde teostamise ajaks, siis lisaks rahalistele vahenditele vajab see ka suurt etteplaneerimist. Ühel seinapoolel puudub siiani viies pistikus vool. Järva Teenused aitasid välise aknapesuga ning koristusvahendite tutvustuse ja hankimisega. Arhiiviruumis oleks vaja ventilatsioonisüsteem üle vaadata, ilmselt on 2016. aasta ehituse käigus midagi valesti läinud ja seal on väga halb õhk, mis ei sobi raamatute, õpikute ja töövihikute hoiustamiseks. Aruandeaastal remonti ei tehtud.
- Järva-Jaani raamatukogu asus novembri keskpaigani väga heas asukohas, alevi keskel, kaupluse Konsum II korrusel üüripinnal. Ainuke puudus oli II korrusel asumine, mis

välistas liikumisraskustega või ratastoolis lugejate külastused. Raamatukogu kasutuses oli kaks ruumi kokku 150 ruutmeetrit ja väike WC. Raamatukogu ruumi kütsid kaks õhksoojuspumpa. Pärast pikki arutelusid jõuti otsusele, et raamatukogu kolib Järva-Jaani koolimajja. Koolimaja asub aga alevi servas ja endisest asukohast uude on ca 1,3 km, mis eakale lugejale on pikk vahemaa. Meie suurim hirm kolimise juures oligi, et kaotame nii palju häid lugejaid. Asja juures on positiivne, et nüüd oleme lähemal lastele ja noortele ning ligipääs on ka liikumisraskustega ja -puudega inimestel. Raamatukogu uued ruumid renoveeriti raamatukogule sobivaks 2025. aasta detsembris. Raamatukogule telliti 21 uut riulit, ülejäänud riulid ja mööbel toodi vanast asukohast kaasa.

- Koeru raamatukogu asub Järva valla Koeru teeninduskeskusega samas hoones. Ruumid asuvad 2022. aastast I korrusel, mistõttu on raamatukogu ligipääsetav ka liikumisraskustega lugejale. Tol ajal kolis raamatukogu Koeru kultuurimaja II korruselt uutesse ruumidesse, kus tehti remonti ning raamatukogu sai korraliku valgustuse ja uue mööbli. Raamatukogu kasutuses on kolm ruumi. Ühes ruumis on põhifond, teises laste- ja noortefond. Kolmas ruum on töötajate tarbeks, kuid seal hoitakse ka liigikirjandust. Probleemiks on juba tükk aega ruumikitsikus ja hoone soojustuse puudumine. Aruandeaastal remonti ei tehtud.
- Koigi raamatukogu asub 2021. aastast Koigi mõisas, kus asub ka Koigi kool. Asukoht on hea, sest ka lasteaed asub kohe kõrvalmajas. Raamatukogu kasutuses on neli ruumi: kaks fondiruumi, arhiiv ja majapidamisruum (varasem direktori kabinet). Raamatukogu asub kahel korrusel: I korrusel on põhifond, teenindus- ja lugemissaal, AIP arvuti ja majapidamisruum; II korrusel on lasteraamatute fond, mis asub fuajees. Koos asuvad arhiiv ja kooli õpikutefond. Ruumid on heas seisus. Aruandeaastal remonti ei tehtud.
- Peetri raamatukogu asub hoone I korrusel avatud fuajees, mis muudab ruumid kõigile kasutajatele lihtsasti ligipääsetavaks. Ruumid on värskendatud 2023. aastal ja kasutuses on eritellimusel valmistatud mööbel, mis toetab nii teenindust kui ka ruumide funktsionaalset kasutamist. Ühest küljest on asukoht väga hea – fuajee on alati kõigile avatud, sealt liigub läbi iga päev palju rahvast. Teisalt on aga probleemiks kogu haldamine. Igapähe on võimalus võtta kaasa raamatuid ja ajakirju igal ajal, ka ajal mil raamatukoguhoidjat pole ja ära viidavad eksemplarid jäävad kogus märkimata. Sellega tekib olukordi, kus ei ole raamatukoguhoidjal täielikku ja õiget ülevaadet oma kogust. Kogust on puudu eksemplare, mis pole RIKS programmis kajastatud kui lugejale laenutatud. Probleemi lahendamiseks töötati 2024. aasta lõpus välja nn selveteenindus. Laenutaja märgib raamatut võttes tabelisse nõutavad andmed ja raamatukoguhoidja kannab need tööle tulles RIKS-i. Vaatamata sellele, et on olemas selveteeninduse juhised, jäetakse ikka veel aeg-ajalt mõni laenutatav eksemplar üles märkimata. Positiivse arenguna sai 2025. aastal raamatukogu enda kasutusse täiendava ruumi arhiivi ja AIP-arvuti jaoks, mis parandab töötingimusi ning loob paremad eeldused digiteenuste ja infotehnoloogiliste lahenduste lugejale pakkumiseks.
- Päinurme raamatukogu kolis 2024. aastal Päinurme rahvamajja ajutisele pinnale (kohviku ruumidesse), kuna rahvamajas pidi algama remont. Remont algas alles 2024. aasta lõpus ja raamatukogul tuli veel ka 2025. ajutisel pinnal olla. Suve lõpuks olid tööd tehtud ja raamatukogu kolis uutesse ruumidesse (nüüd nimetatakse seda kogukonnamajaks, kus on koos rahvamaja, noortekeskus, päevakeskus ja raamatukogu). Raamatukogu põhifond on paigutatud saali ühte nurka umbes 3x5 m² alale, rahvamaja ürituste ajal on võimalik raamatukogu eraldada lükandseinte abil. Laste- ja noortefond on teisel korrusel noortekeskuse pinnal. Raamatukogus on uus

mööbel ja riiulid, ruum on kaasaegsem ja funktsionaalsem ning pakub külastajatele mugavat ja kasutajasõbralikku keskkonda.

- Raamatukogubuss Krõõt – kaubik Renault Master. Buss osteti 2021. aastal uuna ja ehitati ümber raamatukogubussiks. Palju erinevaid külateid ja kohapeal tiksumist kulutavad masinat korralikult, mistõttu kulub iga aasta ka raha üha rohkem, aga see väärtust, mida buss loob, ei saa rahas arvestada.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	jah
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktiilsed tähised	1
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	4
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	5
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	3
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	1
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	3
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	7
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	0
Muu (nimetada)	

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	37	11
Kasutajakoolitus	0	0
Digipädevuste alane nõustamine	0	0
Muu (nimetada)	0	0

Teenus on väga oluline inimestele, kes ise ei saa raamatukokku mingil põhjusel tulla, kuid sooviksid siiski raamatukogu teenuseid, eeskätt väljaannete laenutamine, kasutada. Tõenäoliselt on see number suurem, sest raamatukogubuss Krõõt käib nii mõnegi eaka värava taga, et lugemisvara kõigi soovijateni jõuaks, kuid raamatukoguhoidja-bussijuht ei registreeri neid eraldi koduteenindusena.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
Haridusasutused	94	1616
Eakate ühendused	10	114
Hooldekodu Päinurme Kodu	18	160

Kõige tavalisem teenus, mida oleme pakkunud, on kirjanike kutsumine haridusasutustesse. 2025. aastal käisid haridusasutustes:

- Anti Saar Põhja-Järva kooli Ambla õppekohas;
- Jaanus Vaiksoo Peetri koolis;
- Tiina Laanem Imavere koolis;
- Kristina Ruder Põhja-Järva kooli Albu õppekohas;
- Ilmar Tomusk, Kadri Hinrikus ja Anu Kalm (ELK-i lastekirjanike tuur) Aravete ja Koigi raamatukogudes kooliõpilastele;
- Eesti kirjanduse pidunädalal Kristi Piiper Imavere koolis, Mika Keränen Põhja-Järva kooli Aravete õppekohas (+Ambla lapsed) ja Indrek Koff Koigi koolis.

Rõõm on tõdeda, et lapsed on kohtumistel uudishimulikud ja julged külalistega suhtlema. Kas on ette valmistatud küsimused või küsitakse spontaanselt, aga alati suheldakse külalistega. Kirjanikega kohtumised aitavad lastel mõista, kuidas lood sünnivad ja kuskohast ideed tulevad. See võib suurendada huvi lugemise vastu, aga ka ise kirjutamise vastu. Lisaks tehakse lasteaiastele ja kooliõpilastele raamatukogu- ja „Lugemisisu“ tunde. Koigis on lasteaiastele suunatud pika traditsiooniga Võlulaekatund. Nii suuname lapsi varases eas juba raamatukogu kasutama ja näitame neile, et ka raamatukogus on tore käia ja olla.

Koigi raamatukogu ja Imavere raamatukogu pakuvad oma piirkonna eakate ühendustele ka kokkusaamisi. Päinurme raamatukoguhoidja hakkas külas käima hooldekodus, et sealsete elanike päevadesse põnevust tuua ja et neil oleks ka ligipääs raamatutele. Sealsed elanikud on väga tänulikud, et selline koostöö alguse sai.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	0
Raamatukogusüsteem RIKS	10+1 (buss)
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	0
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	6
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	1 (selveteenindus)
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	1
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	3
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	0

Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	0
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	9
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	9
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	10
Raamatukogus saab värviliselt printida	6
Muud teenused (nimetada)	0

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Infotehnoloogilisi arendustegevusi ei olnud.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Kuna Peetri raamatukogu fond asub avalikul pinnal, st sinna pääseb ka siis, kui raamatukoguhoidjat pole tööl (hoone lahtiolekuaegadel), siis on raamatukoguhoidja loonud sinna selveteeninduse ehk seinal on leht, kuhu saab märkida võetud raamatud. Oleme mõelnud ka RITA lahenduse peale.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Direktori 15. augusti 2022 käskkirjaga nr 58 on kinnitatud dokument „Järva Vallaraamatukogu teavikute komplekteerimise põhimõtted ja säilitamise tähtsused“. Järva Vallaraamatukogu komplekteerimis põhimõtete koostamisel on lähtutud kultuuriministri 12. juuli 2004. a määrusest nr 9 „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend“, kultuuriministri 9. jaanuari 2015. a määrusest nr 1 „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“ ning Järva Vallavolikogu määrusest 28.11.2019. a nr 16 „Järva Vallaraamatukogu põhimäärus“, mis sätestab raamatukogu põhiülesandeks lugejale vajalike teavikute kogumise, säilitamise, kättesaadavaks tegemise ja avalike andmekogude kasutamise võimaldamise.

Kirjanduse komplekteerimine toimub valikuliselt ning prioriteediks on eesti autorite ilukirjandus ja tõlkekirjandusest väärtkirjandus, samuti laste- ja noorsookirjandus. Teabekirjandusest on eelistatud Eestit puudutav kirjandus ja tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad teavikud. Teavikute komplekteerimisel võetakse arvesse iga haruraamatukogu piirkonna omapära ja külastajate lugemisharjumusi.

Raamatukogu tegeleb kogu regulaarse uuendamisega, uute raamatute kiletamise ja kohaviidastamisega. Raamatuid ostetakse igasse kogusse valdavalt üks eksemplar nimetuse kohta. 2025. aasta lõpus oli Järva valla raamatukogudes kokku 101 147 teavikut.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Järva Vallaraamatukogu üldine ringlus oli 2025. aastal 0,6. Komplekteerimisel arvestatakse peaaesjalikult vastava piirkonna lugejaskonna soovidega. Väga harva juhtub, et tellitakse raamat, mida mitte keegi ei laenuta.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Teavikuid lisandus 2608 eksemplari (2024. aastal 3305 eksemplari), millest 2089 eksemplari osteti (2024. aastal 3024 eksemplari) ja 519 eksemplari saadi kingituse või annetusega (2024. aastal 281 eksemplari). Hangiti 0,3 teavikut elaniku kohta (2024. aastal oli see näitaja 0,38). Vähenenud KOV-i raamatutoetus on andnud tugevalt tunda. Raamatukoguhoidjad peavad väga kriitiliselt analüüsima, milliseid raamatuid tellida ja milliseid mitte. See annab tunda ka suurenenud RVL-is ehk väljastpoolt valda/maakonda tellitakse rohkem teoseid.

E-raamatuid ja audioraamatuid ei komplekteeritud.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Ajalehtedest olid raamatukogudesse komplekteeritud: Eesti Ekspress (5), Järva Teataja ja 60+ (10), LP (2), Postimees ja PM Nädal (2), PM Nädal (2), Õhtuleht (2), Maaleht (9), Sirp (1).

Ajakirjadest olid esindatud: Anne & Stiil (2), Eesti Loodus (2, pool aastat), Horisont (2, pool aastat), Kalale! Looduses (1, lõpetas paberikandjal ilmumise), Imeline Ajalugu (5), Imeline Ajalugu lisad (2), Imeline Teadus (4), Imeline Teadus lisad (2), Täheke (8), Hea Laps (4), Raamatukogu (1), Teater. Muusika. Kino (1), Kroonika ja Kodu-eri (5), Eesti Naine (10), Kodutohter (8), Kodu ja Aed (1), Kodu ja Aed lisadega (6), Kodukiri lisadega (5), Maakodu

(8), Käsitöö (5), Naisteleht (7), Naisteleht 55+ (5), Tehnikamaailm (1) ja TM Kodu ja Ehitus (1), Tiiu (8), Pere ja Kodu (6, lõpetas paber kandjal ilmumise), Autoleht (1).

Lisaks käis ka Looming (1), Loomingu Raamatukogu (1) ning Kultuur ja Elu (2). Mõnes raamatukogus oli ka kingitud või annetatud ajakirju, mida me ise ei tellinud. Järva valla raamatukogudes ja raamatukogubussis on tasuta kättesaadav Järva Valla Leht.

Ajakirjade eksemplare oleme vähendanud eeskätt nende ajakirjade arvelt, millel on väike lugejarühm. Siiski on ajalehed ja ajakirjad väga populaarsed nii kohapeal lugemiseks kui ka koju laenutamiseks, kuna perioodika hinnad on tõusnud märkimisväärselt. 2025. aastal ei olnud raamatukogudes ligipääsu digiväljaannetele, sest suurem osa inimesi eelistavad paberväljaandeid ja kuna digiväljaannetele ligipääs on ka lisakulu, siis tuleb otsustada, kas võtta ligipääs või ei.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Järva valla raamatukogudes komplekteeriti ainult raamatuid ja perioodikat.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Järva valla raamatukogudes ei komplekteeritud esemeid, kuna senini pole sellise teenuse vastu huvi tuntud ehk vajadus puudub. Samuti eeldaks see rahalisi vahendeid.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Annetused moodustasid kogude juurdekasvust 1/5 ehk 20%. Ajal, kui kohalik omavalitsus piiras oluliselt teavikute ostmiseks mõeldud eelarvevahendeid, olid annetused vägagi teretulnud. Näiteks Imavere raamatukogus oli suurim annetaja Tooma Talu, kust saadi palju hästi hoitud raamatuid. Kuid ka teistesse harukogudesse toodi aasta jooksul märkimisväärselt palju erinevatele sihtrühmadele suunatud kirjandust.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Järva Vallaraamatukogu harukogudes kanti 2025. aastal maha 6681 eksemplari teavikuid, 398 aastakäiku ajakirju, 51 aastakäiku ajalehti, 9 auvist ja 5 elektroonilist teavikut.

Inventuurid viidi läbi kolmes raamatukogus: Päinurme, Ahula ja Albu.

Ahula raamatukogus kanti inventuuri eel ja ajal maha 335 teavikut, Albu raamatukogus 435 teavikut ja Päinurme raamatukogus 319 teavikut. Peamisteks maha kandmise põhjusteks olid kadunud, aegunud või lagunenud. Kõigis neis raamatukogudes oli varem juba fondi korrastatud, mistõttu ei ole ka maha kantud teavikute arvud väga suured.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

Eraldi lugejaküsitlusi läbi ei viidud, kuid oldi vahendajaks Kultuuriministeeriumi tellitud ja Eesti Rahvusraamatukogu eestvedamisel läbi viidud üle-eestilise rahuloluküsitluse raamatukogu kasutajateni viimisel. Uuring viidi läbi perioodil 06.–20.03.2025. Mõne aasta eest viisime läbi Järva Vallaraamatukogu rahulolu-uuringu ja kuna nüüd korraldatakse üle-eestilist uuringut, siis ei ole mõtet lugejaid koormata mitme küsitlusega, seda enam, et Kultuuriministeeriumi tellitud uuring annab üsna hea ülevaate tugevustest ja puudujääkidest.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

Järva Vallaraamatukogu rahuloluindeks oli 9,74. Meie raamatukogudes ollakse enim rahul meeldiva ja kiire teenindusega. Saame uhked olla selle üle, et meil on niivõrd positiivsed, abivalmid, lahked, empaatilised, sõbralikud ja vastutulelikud töötajad ning tunneme rõõmu, et ka meie raamatukogude lugejad ja külastajad märkavad seda. Küsitlusele vastanud kiidavad raamatukoguhoidjaid heade lugemissoovituste ja sooja vastuvõtu eest. Nad tunnetavad, et töötajad annavad endast parima, et meid külastavad inimesed rahule jääksid. Väga palju toodi välja, et alati leitakse lahendus juhul, kui küsitud raamatut raamatukogus ei leidu ehk siis lugejad hindavad raamatukoguhoidjate pingutusi nende teoste kogusse organiseerimisel. Samuti on meil tugev näituste ja väljapanekute korraldamise traditsioon Ahula, Albu, Aravete ja Imavere raamatukogudes – ka see ei ole märkamatuks jäänud. Me rõõmustame selle üle, kui külastaja lahkub raamatukogust õnneliku ja rahulolevana, olgu siis põhjuseks head raamatusoovitused, kaunis näitus, igakülgne abi eri toimingute tegemisel (nt arvutis) või lihtsalt tore vestlus.

Kuid on ka arenguruumi. Lugejad soovivad, et uuemat kirjandust oleks rohkem ja kohalikul omavalitsusel jaguks tulevikus piisavalt raha raamatute soetamiseks. Välja toodi Koeru ruumikitsikuse probleemid ja Peetri raamatukogu fuajees asumise mured, samuti kasutajale mõeldud arvutipargi halb olukord. Uuringus osalenud ootavad, et raamatukogudesse tekitataks hubaseid lugemisnurgakesi või vaiksemaid puhkealasid. Samuti on meil veel mõned raamatukogud, kus puudub tagastuskast. Järva-Jaani raamatukogu puhul oli suurim murekoht võimalik uus asukoht – raamatukogu kasutajad palusid, et see jääks alevi keskele ja et raamatukogu asuks tulevikus esimesel korrusel.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Kuigi üheks seatud eesmärgiks oli lahendada kasutajatele suunatud arvutipargi mure, siis see ei realiseerunud, kuna eelarves ei olnud selleks vahendeid ette nähtud. 2026. aasta eelarvesse sai see sisse kirjutatud ja aruande esitamise hetkeks on kõik Järva valla raamatukogud varustatud ühe ajakohase ja toimiva lugejaarvutiga. Nüüd on kõigis kümnes harukogus tagatud juurdepääs avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele. Arvutite kasutamise kohta saab parema ülevaate anda 2026. aasta aruandes, sest eelmised arvutid olid väga erinevas seisukorras, mõnes kohas töötasid veel, mõnes aga ei saanud enam ID-kaarti kasutada jms, mis kindlasti mõjutas ka kasutussagedust.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Muudatusi ja uuendusi teeninduskorralduses ja e-teenustes ei toimunud. Inimestel läheb veel aega harjumaks uuesti sellega, et iga kuu viimasel reedel on raamatukogu sisetöödeks suletud. Kuna aga raamatukogu uks on avatud, siis on ka need üksikud tulijad ära teenindatud.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+/-)
2455	2273	-182

Üldjoontes on negatiivsete muutuste põhjused lugejate arvudes aastast-aastasse üsna sarnased – KOV-i elanike arvu vähenemine (kolitakse ära, minnakse mujale kooli jms), eakamate lugejate igavikuteele lahkumine või haigused, mis ei võimalda enam lugeda. Samuti on veel palju inimesi, kes eelistavad raamatuid osta ning osad ei jõua kiire elutempo ja piiramatute valikute kõrval lihtsalt raamatuid lugeda.

5.3.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+/-)
36 523	39 139	+2616

Külastuste arvu kasv on olnud positiivne ning viitab raamatukogu aktiivsele kasutamisele igapäevase kohtumis- ja ajaveetmiskohana. Kuigi konkreetseid põhjuseid on keeruline välja tuua, näitab statistika selgelt suurenenud huvi raamatukogu külastamise vastu. Samas üks meie suurematest raamatukogudest – Järva-Jaani – oli 24. novembrist suletud, mis tähendab, et positiivne muutus oleks veelgi suurem olnud. Külastuste tõusu on kindlasti mõjutanud ka lasteaiarühmade ja algklasside suurem kaasamine raamatukogutundidesse. 2025. aastal korraldati raamatukogudes üsna palju üritusi, mis võis ka rolli mängida.

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+/-)
77 140	59 597	-17 543

Siinse negatiivse muutuse puhul tuleb arvestada sellega, et eelmisel aastal ei arvestatud asutusesiseseid laenutusi ja me lisasime need tavalaenutustele, sest meil on raamatukogubuss, kellel puudub oma fond ja me liigutame raamatuid palju ka harukogude vahel.

Samuti tasub arvestada, et meie suurim raamatukogu, Järva-Jaani, oli suletud alates 24. novembrist, mis kindlasti mõjutas laenutuste statistikat. Tõenäoliselt oli oma osa ka asjaolul, et raamatuid saime osta ligi 1000 eksemplari vähem kui 2024. aastal ja inimestel, kes on harjunud väga palju lugema (võtavad korraga 10-15 raamatut), oli 2025. aastal palju väiksem uudiskirjanduse valik.

5.3.6 MIRKO teenus

Järva Vallaraamatukogu ei osale üleriigilises MIRKO teenuses, kuid jagab vajadusel lugejatele infot MIRKO e-väljaannete laenutamise keskkonna kohta.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

RVL teenus on meie jaoks väga oluline. On välja kujunenud konkreetsed raamatukogud, mille puhul teame, et saame neilt tavaliselt abi, kui vaja peaks olema. Tavaliselt tellime neist kooli kohustuslikku ja soovituslikku kirjandust, aga ka vähem või rohkem spetsiifilisi raamatuid. 2025. aastal tellisime raamatuid Järvamaa Keskraamatukogust ja selle harukogudest, Türi raamatukogust ja selle harukogudest, Tapa Vallaraamatukogust, Rakvere Raamatukogust (endise nimega Lääne-Virumaa Keskraamatukogu), Kadrina Valla Raamatukogust, Põltsamaa Raamatukogust ja selle harukogudest jne. RVL sisse oli 645 teavikut ja RVL välja 30 teavikut.

Meie jaoks veel olulisem on aga ASL ja hea meel on näha, et see on võetud nüüd ka statistilisse aruandesse, sest eelmisel aastal tekitas pettumust, kui avastasime, et RVL-i moodustavad ainult struktuurivälised laenutused. Raamatukoguhoidja näeb väga palju vaeva, et üha vähenevate eelarvevahendite juures oleks lugemist pakkuda ka neile lugejatele, kes loevad kuus 20-30 raamatut. Peame ka teavikute tellimisel vältima liigset dubleerimist (paljude eesti kirjanike teoste puhul ei ole võimalik seda teha), mistõttu tellitakse mitmeid teosed harukogudest, kus need on. Samuti ei ole meie raamatukogubussil Krõõt eraldi fondi ehk kõik raamatukogubussis olevad raamatud on võetud harukogudest n-ö RVL-i. 2025. aastal oli ASL 18 866 teavikut.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+/-)
183	145	-38

Kindlasti jäid mitmed infopäringud registreerimata, sest mõnikord on raamatukoguhoidjal keeruline hinnata, kas küsitav info läheb infopäringuna kirja või ei. Samuti kui on kiire, siis ei pruugi olla meele infopäringut registreerida. Kolme raamatukogu töötajad tunnistasid, et aruandeaastal infopäringuid ei registreeritud.

Päringuid tehti näiteks arhiividesse, otsiti sugulasi, kooli- ja sõjaväekaaslast. Sooviti teada aianduse, rahvariiete, luuletuste, lillede kinkimise ja tähenduste kohta jpm.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

2025. aastal ei korraldatud Järva valla raamatukogudes virtuaalüritusi, -koolitusi ega -näitusi.

5.3.10 Tasulised teenused

Milliseid tasulisi teenuseid raamatukogud pakuvad? Valige loetelust sobivad

- ☒ Printimine, paljundamine
- ☐ Ruumirent
- ☒ Üritused
- ☐ Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- ☐ Muu (nimetada):

Enamjaolt on meie raamatukogude üritused tasuta, kuid korraldasime detsembri alguses tasulise jõulupärja valmistamise töötoa (omaosalus 5 eurot, mõeldud materjalide ja vahendite ostmiseks). Tõenäoliselt korraldame tulevikus sarnaseid asju veel.

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+/-)	Külast- d 2024	Külast- d 2025	Muutus (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
826	759	-67	14 168	15 980	+1812	7442	7200	-242

Külastuste tõus on mänginud võtmerolli kindlasti lastele ja noortele suunatud raamatukogutundide ja tegevuste hulga suurenemine, aga ka erinevate kohtumiste korraldamine. Lugejate arvu muutuses võis olla oma osa sellel, et paljudes piirkondades lähevad lapsed mujale kooli ja hakkavad kasutama ka teise omavalitsuse raamatukogu teenuseid. Kahjuks aga ongi laste huvi raamatute lugemise vastu väike. Laenutuste osas võib põhjus peituda selles, et raamatud peavad konkureerima teiste ajaveetmisviisidega, eriti nutitelefonidega. Raamatukogu on küll tore ajaveetmiskoht, kuid see ei garanteeri, et sealt ka lugemisvara laenutatakse. Võib-olla on vähenenud ka kohustusliku ja soovitusliku kirjanduse maht.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Koolidega koos olevates raamatukogudes üldiselt selgitatakse koostöös õppeasutusega välja ka sihtrühma ootused, et nendega arvestada laste- ja noorsookirjanduse komplekteerimisel. Ka teistes raamatukogudes üldiselt uuritakse õppeasutustelt, millised on nende soovitusliku kirjanduse nimekirjad. Kirjandust tuleb ka palju peale ja mõnikord on keeruline eraldada terasid sõkaldest. Mõned raamatukogud tellivad eeskätt neid laste- ja noorsooraamatuid, mis on auhinnatud või mille autori eelmised teosed on lugejatele väga meeldinud, aga jälgitakse näiteks ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusi. Püüame vastavalt võimalustele kogude kujundamisel tagada mitmekesisust ja eakohast valikut, mis toetaks laste ja noorte huve.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

- „Lugemisisu“ programmis osalemine – 2019. aastal pilootprojektina alustanud programm on osades meie raamatukogudes väga populaarne laste lugemishuvi kasvatamisel. Lugemisprogrammiga kaasnevad lisamaterjalid on raamatukoguhoidjale suureks abiks. Lapsed ootavad alati kevadet, kui toimub tublide lugejate autasustamine. 2025. aastal näiteks sponsoreeris Aravete raamatukogu programmi lõpuüritust Eesti Pagar, kes jagas preemiaks kooke.
- Raamatukogutunnid – Koigis ja Imaveres on väga tugev koostöö kooli ja raamatukogu vahel, lapsed käivad väga sageli raamatukogutundides. Samuti Albus ja Peetris tegeletakse lastega vastavalt võimalustele (tööajad ei täida kooliraamatukoguhoidja ülesandeid).
- Kohtumised kirjanike, illustraatorite ja teistega – 2025. aastal jõudis ELK-i lastekirjanike tuur Järva valda. Sellest said osa Põhja-Järva kooli Aravete õppekoha ja Koigi kooli lapsed, kes kuulasid huviga Ilmar Tomuski, Kadri Hinrikuse ja Anu Kalmi tegemistest. Lisaks käis kirjanikke haridusasutustes aasta läbi – eesti kirjanduse pidunädalal Kristi Piiper, Mika Keränen, Indrek Koff; kevadel Jaanus Vaiksoo ja Anti Saar; sügisel Kersti Laanem ja Kristina Ruder.
- Suvelugemise bingo – et lapsi ka suvel raamatukokku ja lugemise juurde meelitada, korraldasime neile suvelugemise bingo. Kuigi osavõtjaid ei ole palju, siis väärtustame kõiki neid tublisid, kes leiavad aega ja tahtmist osa võtta.
- Muud toredad tegemised lastega – loomingutunnid, ettelugemised, tähtpäevade tähistamised, pannkoogipäev, teematunnid jpm.

Kõigi nende tegevuste ühine eesmärk on toetada laste ja noorte lugemisharjumuste kujunemist, tuua raamatud lastele lähemale ning näidata lugemist kui loomulikku ja meeldivat osa igapäevaelust. Oluliseks soodustavaks teguriks on asjaolu, kui kool ja raamatukogu asuvad samas hoones, mis muudab kirjanduse kättesaadavuse lihtsaks ja loomulikuks.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
204	279	+75

Meil on väga tugeva näituste korraldamise kultuuriga raamatukogud nagu Ahula, Albu, Aravete ja Imavere. Näiteks Albu raamatukogus olid aasta lõpus üleval taaskasutatud pärjad (ühe teise harukogu töötaja looming); Aravete raamatukogus Tapa Kunsti- ja Muusikakooli õpilaste tööde näitused, Aravete kooli õpilaste kunstitööde näitus; Imavere raamatukogus fotonäitus Vahemere orhideedest, „Lugevad figuurid“, teemantmaalid, vinüülplaadid, Imavere kodutütarde käsitöö näitusmüük ning alguse sai näitusesari „Käe ja südamega“ jpm. Aasta peale tuli kokku 76 näitust ja väljapanekut, kusjuures kõiki ei registreeritud RIKS-is, seega oli neid veel rohkem. Rahulolu-uuringus toodi ka nende raamatukogude näituseid esile.

Korraldame mitmeid kohtumisi huvitavate inimestega, meil käisid külas Kristjan Prii ja Tanel „Taniil“ Rütman Uhhuduuri seltskonnast (Koeru), Birgit Itse (Aravete), Jane Vain (Järva-Jaani), Lea Jaanimaa (Ahula ja Järva-Jaani), Kersti Kivirüüt (Imavere), Tarmo Tuule (Koeru), Merike Kask (Kuuba reisilood ja -fotod, Imavere), Ain Kütt (Koigi), Stella Terna (Ambla), Justin Petrone (Peetri), Valdur Mikita (Albu), Kati Saara Murutar (Aravete).

Amblas toimus kevadel Kaja Liilia Fridolini raamatu „Vaadates pühale puule“ tutvustus, mida võib lugeda isegi kohaliku pärandit jäädvustava teosena, kuna Kaja on pärit Amblast, seal kasvanud ja pannud oma suguvõsaloo kaante vahele. Paljud kohalikud leiavad sellest raamatust tuttavat ja tuttavaid. Albu raamatukogu korraldas koos Albu Mõisaga Põhjamaade kirjanduse pidunädalal kulinaarse kirjandusõhtu.

Uued algatused: raamatukogukohvik Koigis (kohtumised Tarmo Selteri ja Birgit Itsega), Mokalaat Koerus, ööraamatukogu Päinurmes jne.

Milliseid üritusi/tegevusi on raamatukogu aruandeaasta jooksul pakkunud?

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	30
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	58
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	8
Kontserdid või muusikasündmused	2
Kunsti- või käsitöönäitused	25
Lugejamängud ja -võistlused	12
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	50
Üldharivad loengud ja töötoad	64
Muud (nimetada)	30

2025. aasta ürituste ja tegevuste seast on keeruline leida viis kõige olulisemat, kuid kindlasti on igal aastal meie jaoks väga oluline eesti kirjanduse pidunädala korraldamine ja sellest osa võtmine – konverents, kohtumised haridusasutustes ja raamatukogudes, Kirjanduslik oaas. Kuna tegemist oli raamatuaastaga, siis korraldasime tunduvalt rohkem kohtumisi kui varasematel aastatel ning meie „Tähesegadik“ tekitas lugejates elevust, kiideti, et oli värskendav midagi muud vahepeal teha. Albu raamatukogus toimus esmakordselt Põhjamaade kirjanduse nädalal kulinaarne kirjandusõhtu, mis võeti kogukonnas väga hästi vastu. Mitmes raamatukogus pandi käima kogukondlikud algatused – Koigis raamatukogu kohvik ja Koerus Mokalaat. Kõik need üritused ja tegevused tõid vähemal või rohkemal määral inimesi kokku ja näitasid, et raamatukogu ei ole ainult raamatute laenutamise koht.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
6	13	+7

Osad harukogud on siin arvestanud koolide rühmatunde. Üldiselt me ei ole pakkunud eelnevalt läbi mõeldud ja kavandatud individuaal- või rühmakoolitusi. Üks, mis võiks sinna alla kuuluda, on jõulupärja valmistamise töötuba, kus raamatukoguhoidja juhendas osalejaid.

5.5.2 Koostööpartnerid

Järva Vallaraamatukogu peamised koostööpartnerid 2025. aastal olid:

- A. H. Tammsaare muuseum Vargamäel – üheskoos korraldatakse jaanuari lõpus ja veebruari algul asetleidvat eesti kirjanduse pidunädalat; Järva Vallaraamatukogu direktor on ka eesti kirjanduse pidunädalal välja antava A. H. Tammsaare nimelise Järva valla kirjanduspreemia žürii esimees;
- Albu Eakate Ühendus – annavad ideid, keda külla kutsuda ja mitmed liikmed on alati üritustel kohal;
- Koeru pensionäride seltsing Kanarbik;
- Järva Valla Kultuurikeskus ja selle allasutused (kultuuri- ja rahvamajad – Järva-Jaani, Koeru, Imavere, Ambla, Peetri jne);
- Järva-Jaani päevakeskus;
- Koigi Kultuuriselts;
- Klubi Hõbehall;
- Pensionäride MTÜ Kuldne sügis;
- Imaveres erinevad ettevõtted, kes tõid traditsioonilisele jõululaadale asju müüki;
- Päinurme Hooldekodu;
- valla lasteaiad, koolid ja noortekeskused,
- teised raamatukogud.

Hinnang koostööle on väga hea. Alati on meeldiv, kui leiad inimesi, kel on sarnane visioon oma kogukonnas midagi paremaks muuta ja sellesse kaasatakse ka raamatukogu. Üheskoos tegutsedes saab kulusid hajutada ja kaasata rohkem kohalikke inimesi. Koostöös peitub jõud! Loodame jätkata edukat koostööd kõigi seniste partneritega ja loodetavasti leiame mõne juurdegi.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

- ☒ Raamatukogu koduleht
- ☒ KOV-i koduleht
- ☒ Sotsiaalmeedia (nimetada kanalid, nt **Facebook**, Instagram, TikTok, Youtube jne)
- ☐ Raadio
- ☐ Televisioon
- ☒ Ajalehed, ajakirjad
- ☒ Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- ☐ Muud (nimetada)

Oleme raamatukogu hoidnud pildis erinevate artiklitega Järva Valla Lehes. Ka Järva Teataja kajastab mõnda meie tegemist, näiteks pika staažiga töötaja pensionile saatmist, tööjuubelit, ELK-i lastekirjanike tuuri, Valdur Mikita ja Kati Murutari külaskäike, Järva-Jaani raamatukogu kolimist jne. Maapiirkonnas on kõige mõjusam turundusmeetod n-ö suust-suhu informatsiooni levitamine. Facebooki puhul tundub tihtipeale, et paljud postitused ei jõua jälgijaskonnani. Raamatukogu teenuste või tegevuste turundamiseks ei ole kasutatud tasulist reklaami.

Raamatukogu direktor on osalenud erinevate žüriide töös, millega tõmbab tähelepanu ka Järva Vallaraamatukogule:

- Luuleprõmm Järvamaa Keskraamatukogus;
- Koigi Laululinnul raamatukogu kolme lemmiku valimine;
- Ettelugemispäeva „Kullast kallim“ maakondlik voor;
- „Maitsev raamat“ Põhja-Järva kooli Aravete õppekohas;
- Kalju Lepiku luulevõistlus Koerus;
- Kratilood Aravete kultuurimajas.

Mais ettekanne Krõõdast Järvamaa Keskraamatukogus Saare- ja Muhumaa raamatukoguhoidjatele + Krõõda näitamine ning Märjamaa raamatukoguhoidjatele Koigis meie olukorra ja Krõõda tutvustamine.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Järva Vallaraamatukogu ei ole väljaandeid publitseerinud.

Direktor avaldas Järva Valla Lehe maikuu teises numbris artiklid „Raamatukogude rahuloluküsitluse kokkuvõte“ ja „Raamatuaasta kohtumissari Järva vallaraamatukogus“. Järva Vallaraamatukogu Peetri raamatukoguhoidja tegi juunikuu teises vallalehes kokkuvõte 2024/2025. õppeaasta tegevustest nupukeses „Peetri raamatukogu pakkus lastele vahvaid tegemisi“. 2025. aastal ilmus ajakirjas Säde artikkel, milles kajastati Päinurme raamatukogu tegevust ning raamatukoguhoidja tööd. Artikkel põhines intervjuul raamatukoguhoidjaga ning aitas tutvustada raamatukogu rolli kogukonnas ja suurendada selle nähtavust.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

- Jätakuvalt korraldada kohtumisi kirjanike ja teiste huvitavate isoonidega.
- Uuendada raamatukogu kasutajatele suunatud arvutiparki (aruande kirjutamise hetkeks on see tegelikult juba tehtud), et oleks ligipääs avalikule teabele igas meie raamatukogus.
- Albu raamatukogus värskenduskuuri läbiviimine.
- Viia läbi inventuurid Peetri, Imavere, Aravete, Järva-Jaani, Koigi ja Koeru raamatukogudes.
- Kirjutada valmis ja võtta vastu Järva Vallaraamatukogu arengukava.
- Jätkata laste lugemisiu kasvatamist.
- Tulla välja kogukonnale oluliste tegevustega.
- Jätkata näituste ja väljapanekutega.
- Jätkata koostööd seniste partneritega ja võimalusel leida uusi partnereid.
- Töötajate koolitamine erinevatel teemadel, sh AI, diginõustamine jms.
- Pakkuda abi e-teenuste kasutamisel (nt e-riik), vajadusel individuaalset juhendamist eakamatele ja algajatele digikasutajatele.
- Suurendada kutset omavate töötajate arvu ehk saata üks töötaja raamatukoguhoidja kutsekoolitusele.

Eleri Kang
direktor
Järva Vallaraamatukogu